

Nr 89

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av avtal om fortsatt drift av Svenska träforskningsinstitutet, m. m.; given Stockholms slott den 2 mars 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Rune Hermansson

Propositionens huvudsakliga innehåll

Förslag framläggs om godkännande av ett mellan staten och Stiftelsen Svensk träforskning preliminärt ingånget avtal angående driften av Svenska träforskningsinstitutet under tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1967. Avtalet innebär i huvudsak att de former för samverkan mellan staten och näringslivet, som hittills gällt, skall äga bestånd även under de närmaste fem åren. Dock förutsätts att den årliga utgiftsramen vid institutet höjs från f. n. 2 025 000 kr. till 2 300 000 kr. Enligt avtalet skall staten därav svara för 1 667 000 kr. via det särskilda bidragsanslaget på riksstaten till Svenska träforskningsinstitutet och stiftelsen för 283 000 kr. Återstoden, 350 000 kr., täcks genom fondavkastning.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans-, ecklesiastik- och civildepartementen anmäler tf. chefen för handelsdepartementet, statsrådet Hermansson, fråga angående godkännande av *avtal om driften av Svenska träforskningsinstitutet, m. m.* samt anför därvid följande.

I årets statsverksproposition (bil. 12, p. 40) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet för budgetåret 1962/63 beräkna ett förslagsanslag av 1 473 000 kr. Denna fråga torde nu åter få upptagas.

Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 13 oktober 1961 tillkallade chefen för handelsdepartementet samma dag statssekreteraren H. J. Wikström såsom utredningsman med uppdrag att verkställa utredning rörande nytt avtal angående bidrag till verksamheten vid Svenska träforskningsinstitutet efter den 30 juni 1962, när nu gällande avtal om institutdriften upphör. Utredningsmannen skulle äga befogenhet att ingå i förhandlingar med stiftelsen och med vederbörande enskilda intressenter och — under förbehåll för Kungl. Maj:ts godkännande — träffa de avtal, som förhandlingarna gav anledning till.

Utredningsmannen har den 8 februari 1962 avgivit ett betänkande (stencilerat) med förslag till avtal om driften av Svenska träforskningsinstitutet under tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1967 d. v. s. under en femårsperiod. Avtalsförslaget torde som bilaga få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende.

Över betänkandet har, efter remiss, yttranden avgivits av statens tekniska forskningsråd, styrelsen för institutet, statskontoret samt överstyrelsen för de tekniska högskolorna.

Svenska träforskningsinstitutets tillkomst och nuvarande förhållanden

Förslag om att inrätta ett centralt institut för skogsproduktforskning framlades av den s. k. Malmska utredningen i ett år 1942 avlämnat betänkande (SOU 1942: 12). Betänkandet anmäldes i prop. 1942: 284. Riksdagen godkände därvid ett mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk trä-

forskning ingånget avtal om inrättande och drift av Svenska träforskningsinstitutet. Avtalet upphörde den 30 juni 1954. Under medverkan av riksdagen (jfr prop. 1954: 95) ersattes detsamma med en ny överenskommelse, vilken gällde till den 1 juli 1959. Fr. o. m. sistnämnda tidpunkt till utgången av juni 1962 gäller ett av 1959 års riksdag (jfr prop. 102) godkänt avtal.

Gällande avtal och stadgar

Institutets syfte är att i nära samarbete med tekniska högskolan i Stockholm bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning rörande skogens produkter, deras sammansättning och egenskaper samt rationella förädling och utnyttjande. I samband härmed skall institutet även medverka till utbildningen av tekniker och forskare inom de områden, som beröres av institutets verksamhet.

Enligt gällande avtal skall i princip det statliga bidraget främst användas till grundläggande forskning, under det att industrien främst svarar för tillämpad forskning.

I anslutning till institutet har inrättats vissa centrallaboratorier. Verksamheten vid dessa bekostas helt av industrien och syftar till att utröna den industriella tillämpligheten av de resultat, som framkommer vid den grundläggande forskningen, samt att bidra till lösandet av tekniska problem i samband med driften inom berörda industrier. Vid centrallaboratorierna skall vidare företagas kvalitetsprovning av skogsindustriernas förädlingsprodukter o. dyl.

Staten tillhandahåller enligt avtalet lokaler åt institutet. Vissa lokaler skall institutet i sin tur ställa till tekniska högskolans förfogande. För de utrymmen som användes av centrallaboratorierna erlägger stiftelsen hyra med 100 000 kr. för år.

Staten bidrager i viss utsträckning till kostnaderna för avlöning, pensionering, allmän sjukförsäkring m. m. och yrkesskadeförsäkring av den personal vid institutet, som erfordras för den grundläggande forskningen och för allmän administration.

Statsbidraget till löner till styresman, avdelningschefer och laboratorer regleras i detalj i avtalet. För detta ändamål beräknas under riksstatsanslaget f. n. omkring 231 500 kr. För anställande av personal i övrigt lämnas statsbidrag med ett sammanlagt belopp av högst 857 300 kr., därvid bl. a. förutsättes, att institutet i sin lönesättning tillämpar de principer, som gäller för statstjänstemän i allmänhet. Lön må dock icke utgå efter högre löneklass än den lägsta i varje lönegrad. A lön utgående rörligt tillägg betalas av statsmedel. Den personalstat vid institutet, som har utgjort underlag för beräkningen av statsbidraget till avlöningar, framgår av sammanställningen i det följande (s. 9), vartill här torde få hänvisas.

Styresman, avdelningschef, laborator och kamrerare, som åtnjuter lön av statsmedel, är enligt avtalet berättigade till *pension* i Svenska personalpensionskassan. Pension skall även tillkomma annan befattningshavare med lön av statsmedel, därest han har varit anställd vid institutet under minst

två år och enligt styrelsens bedömning bör komma i åtnjutande av pensionsrätt. Pensionsavgifterna bekostas av staten och beräknas å grundlönebeloppen, sådana dessa gällde intill den 1 januari 1955. Pension skall avse ålders- och sjukpension samt familjepension, i båda fallen i förening med kapitalunderstöd.

Av statsmedel bestrides även *arbetsgivarbidraget* till allmän sjukförsäkring m. m. och avgiften för yrkesskadeförsäkring av den personal, som avlönas av statsmedel.

Staten skall vidare enligt avtalet bidra till bestridande av institutets *omkostnader*, såvitt gäller uppvärmning, belysning, städning och renhållning med de faktiska utgifterna, kostnaderna för sjukvård, expenser samt böcker, tidskrifter och publikationer med 51 800 kr. för år och övriga utgifter med 200 000 kr. för år. Sistnämnda belopp är indexreglerat.

Kostnaderna för invändigt *underhåll* av samtliga lokaler, med undantag av centrallaboratorierna, samt för utvändigt underhåll av institutets samtliga byggnader bestrides av staten över statens allmänna fastighetsfond. Detsamma gäller utgifterna för skötsel av gräsmattor, planteringar o. s. v.

Stiftelsen å sin sida svarar för anskaffningen av *inventarier* till institutet.

Stiftelsen åtager sig även att medverka till *organisation och administration* av institutet på sätt stadgarna angiver. Kostnaderna för institutets verksamhet utöver de bidrag, som Kungl. Maj:t enligt avtalet eller eljest lämnar, skall bestridas av stiftelsen.

Enligt de av Kungl. Maj:t fastställda stadgarna skall institutets *styrelse* bestå av ordförande och tio ledamöter, varav Kungl. Maj:t utser ordförande och fem ledamöter samt stiftelsen fem ledamöter.

Organisation

Institutet arbetar på tre forskningsavdelningar, nämligen en träteknisk, en träkemisk och en pappersteknisk. Härjämte finnes en administrativ avdelning. Forskningsavdelningarna omfattar sammanlagt 11 institutioner. Personalen uppgick den 1 december 1961 till 79 personer.

De sex till institutet anknutna centrallaboratorierna utgöres av cellulosaindustriens, pappersbrukens, wallboardindustriens och trämasseindustriens centrallaboratorier, grafiska forskningslaboratoriet samt — fr. o. m. den 1 oktober 1960 — trätekniska centrallaboratoriet. Antalet anställda vid centrallaboratorierna uppgick den 1 december 1961 till 142 personer.

Tekniska högskolans med institutet samverkande institutioner är fyra, nämligen institutionerna för träs mekaniska teknologi, för träkemi, för cellulosateknik och för pappersteknik. Undervisningen meddelas av personal, som är knuten till institutet, men bekostas helt av tekniska högskolan.

Kostnadsram och finansiering

Då 1959 års avtal träffades förutsattes, att institutets driftutgifter för tiden den 1 juli 1959—den 30 juni 1962 skulle utgöra i genomsnitt 1 895 000 kr. för år. För finansieringen av dessa utgifter räknades med 1 320 000 kr.

i bidrag över riksstaten, 300 000 kr. i avkastning från den fond, som är avsatt för institutets verksamhet, 75 000 kr. i bidrag av prisutjämningsmedel samt 200 000 kr. i bidrag av stiftelsen.

Sedan genom beslut av Kungl. Maj:t den 15 september 1960 viss tillämpad forskning vid trätekniska avdelningen flyttats över till ett för detta ändamål av industrien nyinrättat trätekniskt centrallaboratorium har av rikstatsanslaget tagits i anspråk ett något mindre belopp än som förutsattes i 1959 års avtal. Den av omorganisationen föranledda minskningen av verksamheten vid institutet motsvarar för budgetåret 1961/62 omkring 70 000 kr. För nämnda budgetår är bidragsanslaget på riksstaten uppfört med 1 473 000 kr. Fråndrages nyssnämnda 70 000 kr., kvarstår i runt tal 1 400 000 kr. Läggs sedan härtill bidraget av prisutjämningsmedel, 75 000 kr., beräknad avkastning av fondmedel, 350 000 kr., samt stiftelsens bidrag till verksamheten om ca 200 000 kr. erhålles en utgiftsram av i runt tal 2 025 000 kr.

Härtill kommer stiftelsens kostnader för anskaffning av utrustning, vilka under nu löpande avtalsperiod beräknas till i genomsnitt 184 000 kr. för år, och — likaledes att betalas av stiftelsen — årskostnader för publikationer och gemensamma utgifter (lunchrum, representation m. m.) om 46 000 kr.

Industriens nettokostnader för centrallaboratorierna uppgick under budgetåret 1960/61 till ca 2 800 000 kr.

Svenska träforskningsinstitutets förslag rörande den fortsatta verksamheten

Styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet har med skrivelse den 31 maj 1961 avgivit förslag rörande driften av institutet under tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1967. I förslaget redovisas forskningsprogram för den grundläggande forskningsverksamheten samt yrkanden rörande löner, omkostnader, utrustning m. m. Löne- och omkostnadsstaten föreslås omfatta ca 2 331 000 kr. för år vid avtalsperiodens början och — på grund av successivt ökande pensioneringskostnader — ca 2 380 000 kr. för år vid avtalsperiodens slut.

I skrivelsen framhölls inledningsvis, att den svenska skogsindustrien f. n. befinner sig i en expansions- och rationaliseringsperiod, som särskilt med hänsyn till det hårdnande internationella konkurrensläget ställer ökade krav på teknisk kunskap, forskning och utbildning. Detta motiverar en successiv förstärkning av institutets insatser och resurser.

Närmare rörande forskningsbehovet m. m. inhämtas ur skrivelsen bl. a. följande.

För *trävaruindustriens* del är det särskilt angeläget att forskningen inriktas på att finna nya vägar för att minska materialförluster vid delning av trä samt kvalitetsförluster vid trätorkning. Plywoodindustriens kapacitet bestäms f. n. av tillgången på lämpligt plywoodtimmer av furu. Även plywoodtimmer av gran skulle i och för sig kunna användas, men en förutsättning härför är att granvedens egenskaper klarlägges. Fortsatt forskning rörande grunderna för plywoodens hållfasthetsegenskaper bör även ske.

För möbel-, byggnads- och snickeribranschens utveckling avser behovet främst tillämpad forskning, men denna forskning förutsätter att vissa trähållfasthetsteoretiska frågor löses. För spånskiveindustrin krävs grundforskning beträffande bl. a. fuktstabiliseringsproblem.

För *cellulosaindustriens* del råder f. n. ett stort intresse för kokning av massa med löslig bas och för flerstegsförfaranden för massauppslutningen, vilket i hög grad är betingat av den framgångsrika utvecklingen av kontinuerliga kokningsmetoder och av nya metoder för kemikalieåtervinning. Behovet av forskning på blekningsområdet är fortfarande mycket stort; lövveden har här skapat nya problem. Grundläggande forskning om hur veden och extraktivämnena påverkas vid flottning och lagring och vilket inflytande detta har på vedens användbarhet har vidare blivit en angelägen uppgift.

Tillkomsten av nya material fordrar också nya eller förändrade analysmetoder. I många fall kan behövliga analysmetoder inte utarbetas förrän man genom grundläggande forskning skaffat sig närmare kännedom om massans struktur och kemiska sammansättning. Detta gäller såväl dissolvingmassa som pappersmassa och halvkemisk massa.

Den svenska *pappersindustrin* befinner sig i ett skede av stark expansion. Bristande kännedom om de grundläggande processtekniska sambanden, de s. k. processekvationerna, är ett stort hinder för den tillämpade forskningen och därmed för en rationell uppbyggnad. En stor del av utbyggnaden av pappersindustrin baseras på användning av lövved. Lövvedsmassornas papperstekniska möjligheter är emellertid delvis okända. För att pappersindustrin skall kunna anpassas till rätt utnyttjande av dessa råvaror erfordras en avsevärd insats från den grundläggande forskningen. Beträffande kvalitetsfrågorna är förhållandena likartade.

En betydande fond av grundläggande kunskap måste vidare skapas för att vår industri skall kunna tillverka pappersprodukter med överlägsna egenskaper.

I framtiden kommer material, där vedcellulosa kombineras med plastmaterial, sannolikt att få allt större betydelse för pappersindustrin. Det måste vara ett stort nationalekonomiskt intresse att grundläggande kunskaper i god tid inhämtas även på detta område, så att våra pappersprodukter fortfarande kan hålla sin internationella ställning.

En utbyggnad av den grundläggande papperstekniska forskningen med inriktning på tryckbarhet och egenskaper hos förpackningar är erforderlig för den *grafiska industrien och för packningsindustrin*.

För att i framtiden kunna hävda sig på världsmarknaden strävar den svenska *boardindustrin* såväl kollektivt som inom de enskilda företagen att genom intensifierad tillämpad forskning utveckla nya med hänsyn till kvalitet och tillverkningskostnad konkurrenskraftiga processer och produkter. Härvid föreligger ett starkt behov av impulser från en centralt driven grundläggande forskning.

En av Svenska träforskningsinstitutets huvudfunktioner är enligt avtalet att medverka till utbildning av tekniker för de berörda industrierna. Sådan medverkan sker dels genom att institutets personal i viss utsträckning tjänstgör vid tekniska högskolan i Stockholm, dels genom att studerande vid högskolan får utföra examensarbeten vid institutet, dels genom att forskningsarbeten för högre teknisk examen får bedrivas vid institutet. Styrelsen anför att denna medverkan i institutets forskningsarbete har visat sig utgöra en ytterst värdefull vidareutbildning för anställning i industrien.

Styrelsen anser, att det forskningsprogram, som stiftelsen framlade såväl år 1952 som år 1958 inför de då förestående avtalsförhandlingarna, i allt väsentligt bör äga giltighet även för nästkommande avtalsperiod, ehuru givetvis programmet i sina detaljer inte får uppfattas som bindande för verksamheten. Programmet för den trätekniska avdelningen har reviderats efter tillkomsten av det trätekniska centrallaboratoriet. Nämnda avdelning har numera tre institutioner, nämligen en för mekanisk träteknologi, en för träfysik och en för trähållfasthetslära. Den förstnämnda institutionen har till huvuduppgift att vetenskapligt klarlägga kinetik och kinematik vid skärande bearbetning av trä. Institutionen för träfysik har att bedriva forskning rörande grunderna för virkestorkning samt de fysikaliska och kemiska förutsättningarna att öka dimensionsstabiliteten hos trä. Institutionen för trähållfasthetslära slutligen behandlar forskningsuppgifter, som är av betydelse för träets användning vid bärande träkonstruktioner av olika slag.

Personalen vid institutet föreslås under den nya avtalsperioden skola omfatt 84 befattningar, vilket innebär en ökning med 5 befattningar jämfört med nu. Även ökade omkostnadsanslag föreslås.

Förslaget omfattar, som nämnts, en löne- och omkostnadsstat på ca 2 331 000 kr. för år i början av avtalsperioden och sedan — på grund av ökande pensioneringskostnader — ytterligare 50 000 kr. Frågan om fördelningen av kostnaderna mellan staten och stiftelsen behandlas inte i skrivelsen. Utöver vad nu nämnts beräknas sammanlagt 234 000 kr. till utrustningsanskaffning (184 000), publikationer (20 000) och vissa gemensamma utgifter (30 000). Dessa kostnader upptages på en särskild stat och bestri- des helt av stiftelsen.

I skrivelse den 23 november 1961 till statsrådet och chefen för handelsdepartementet — vilken skrivelse överlämnats till utredningsmannen för att av honom beaktas vid fullgörande av uppdraget — framhåller *Stiftelsen Svensk träforskning* bl. a., att träforskningsinstitutet bör få en rimlig andel av de ökade insatser som göres från det allmännas sida för högre teknisk utbildning och naturvetenskaplig forskning. Stiftelsen betraktar ur den synpunkten institutsstyrelsens förslag om ett minimiprogram.

Utredningsmannens förslag

Inledning

Utredningsmannen framhåller inledningsvis, att skogsproduktindustrierna utgör en betydelsefull del av vårt lands näringsliv, ej minst ur den synpunkten att landet genom dem tillföres betydande valutainkomster. Av stor betydelse för att vidmakthålla och i olika hänseenden utveckla skogsproduktindustrierna är främjandet av den forskning, som tjänar denna näringsgren. Den forskningsverksamhet, som bedrivits vid Svenska träforskningsinstitutet, har varit väsentlig för utvecklingen inom dessa industrier och därmed också för ett rationellt utnyttjande av skogskapitalet.

Utredningsmannen har inte funnit anledning till erinran mot det forskningsprogram, som har framlagts av styrelsen och anser att forskningen inom ramen för tillgängliga medel bör bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med dessa riktlinjer. I det sammanhanget understryker utredningsmannen även angelägenheten av att en nära samverkan personellt och organisatoriskt äger rum mellan den forskning och högre undervisning, som äger rum vid tekniska högskolans institutioner, och den som sker vid institutet. Utredningsmannen tillägger härom.

Redan den Malmska utredningen framförde konkreta förslag till åtgärder för att trygga en sådan samverkan på det cellulosatekniska och träkemiska området. Utvecklingen därefter på olika forskningsområden torde än starkare ha visat att forskningen och den högre undervisningen har en befruktande samverkan. Det bör därför övervägas åtgärder syftande till att innehavare av professur vid tekniska högskolan på institutets forskningsområden med sin professur skall förena chefskapet för avdelning vid institutet. Utredningen vill här som ett exempel erinra om att innehavaren av professuren i hälsovårdslära vid karolinska mediko-kirurgiska institutet samtidigt är föreståndare för allmänhygieniska avdelningen vid statens institut för folkhälsan, vilken avdelning utgör karolinska institutets hygieniska institution.

Utredningsmannen föreslår att ett nytt avtal träffas mellan staten och Stiftelsen Svensk träforskning angående driften av träforskningsinstitutet under en tidrymd av fem år från och med den 1 juli 1962.

Ramen för institutets verksamhet

Utredningsmannen framhåller, att han vid fullgörande av sitt uppdrag haft att bevaka vad som i direktiven anförts om att granskningen av träforskningsinstitutets verksamhet inför den nya avtalsperioden väsentligen bör vara av teknisk natur och sålunda inte syfta till några större förändringar i fråga om institutets organisation och inriktning eller beträffande bidragsbeloppets storlek. Skulle en mindre ökning av den ekonomiska ramen för forskningsverksamheten visa sig behövlig för att hålla forskningsvolymen på i stort sett samma nivå som f. n., förutsättes enligt direktiven att även stiftelsen lämnar sin medverkan i finansieringen av de ökade kostnaderna.

Vid utredningsmannens förhandlingar med företrädare för stiftelsen har enighet uppnåtts och preliminärt avtal om driften vid Svenska träforskningsinstitutet under tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1967 träffats i enlighet med följande av utredningsmannen i betänkandet framlagda förslag.

Utredningsmannen föreslår en utgiftsram för institutet på löne- och omkostnadssidan av 2 300 000 kr. för år, innebärande en ökning med i runt tal 275 000 kr. Inom nämnda utgiftsram ryms en organisation om 84 befattningar, mot 82 enligt underlaget för nu gällande avtal. Av det ökade medelsbehovet avser skillnaden alltså endast en mindre del inrättande av nya befattningar. Det har mera varit fråga om kvalitativa förbättringar av olika slag, såsom utbyte av lägre befattningshavare mot kvalificerade forskare, löneför-

bättringar för vissa typer av befattningar för anpassning till nuvarande löneläge inom den statliga verksamheten, ökade pensioneringskostnader samt ökade medel till omkostnader.

Av beloppet 2 300 000 kr. avser 1 669 000 kr. löner och arvoden, 75 000 kr. ålderstillägg, 165 000 kr. pensionsavgifter, 83 000 kr. kostnader för uppvärmning, belysning och städning samt 308 000 kr. andra omkostnader.

För finansieringen av dessa utgifter räknar utredningsmannen med 1 667 000 kr. i bidrag över riksstaten, 350 000 kr. i avkastning av fondmedel samt ca 283 000 kr. i bidrag från stiftelsen.

Löner och arvoden

Utredningsmannens förslag rörande löneställning m. m. såsom underlag för beräkning av anslaget till avlöningar framgår av följande sammanställning.

Befattning	Enligt underlaget för nu gällande avtal		Enligt utredningsmannens förslag	
	Löneklass eller arvode	Antal	Löneklass eller arvode	Antal
<i>A. Styresman, avdelningschefer och laboratorer</i>				
1. styresman.....	B 4 (arv. 16 560)	1	of	1
2. avdelningschef.....	B 1 (arv. 7 500)	2	B 3	2
		1	of	1
3. laborator	A 24	6	A 26	8
<i>B. Övriga befattningshavare</i>				
4. förste forskningsassistent (-ingenjör)	A 23	12	A 24	10
5. förste forskningsassistent (-ingenjör)	A 21	4	A 23	3
6. kamrerare.....	A 19	1	of	1
7. forskningsassistent (-ingenjör)	A 16	15	A 17	14
8. kassör	A 12	1	of	1
9. verkmästare.....	A 12	1	of	1
10. biblioteksassistent	A 11	1	of	1
11. laboratorieassistent	—	—	A 11	7
12. instrumentmakare	A 9	2	A 11	2
13. laboratoriebiträde	A 9	14	A 9	12
14. maskinskötare.....	—	—	A 9	1
15. kanslibiträde	A 7	3	A 9 ¹	3
16. vaktmästare.....	A 8	1	of	1
17. kanslibiträde	A 7	1	of	1
18. kontorsbiträde.....	A 5	1	of	1
19. telefonist	A 5	1	of	1
20. laboratoriebiträde	A 4	14	of	11
21. kontorsbud	—	—	(arv. 10 800)	1
		82 ²		84

¹ Befattningen bör, vid tillämpning av de inom statsförvaltningen gällande principerna, benämnas kontorist.

² Samtliga utom 2 forskningsassistenter (-ingenjörer), 1 biblioteksassistent samt 4 laboratoriebiträden i A 9 och 4 i A 4 avlönas med statsmedel. Från den minskning som skett genom tillkomsten av trätekniska centrallaboratoriet bortses.

I fråga om vissa av de i sammanställningen upptagna befattningarna anför utredningsmannen bl. a. följande.

1. Befattningen är sedan fyra och ett halvt år vakantsatt. För närvarande tillämpas en tillfällig organisation med styresmannens arbetsuppgifter fördelade mellan styrelsens ordförande, föreståndarkollegiets ordförande och kamreraren. Tills vidare bör i det nya avtalet intagas oförändrade bestämmelser om styresmannen, innebärande bl. a. att lön eller arvode till denne skall utgå med ett belopp motsvarande lönen i löneklass B 4. Såsom skett under de senaste åren bör emellertid anslagsmässigt räknas med blott ett arvode av 16 560 kr. Så länge nuvarande provisorium består bör institutsstyrelsen med Kungl. Maj:ts medgivande kunna bereda styrelsens ordförande, föreståndarkollegiets ordförande och kamreraren ersättning av detta arvode med skäligen belopp. Det bör under avtalstiden få ankomma på Kungl. Maj:t att — om så befinner sig erforderligt för ett rationellt bedrivande av verksamheten vid institutet — besluta om att nuvarande tillfälliga organisation av institutets ledning skall ändras.

4. Två av dessa befattningar är avsedda för arbetsuppgifter som brukar ankomma på s. k. teknisk sekreterare.

11. För innehavarna av dessa befattningar bör krävas ingenjörsexamen vid tekniskt läroverk eller institut samt arbetsuppgifter motsvarande dem, som angives för laboratorieassistent i A 11 i prop. 1959: 152, s. 26.

15. Av innehavarna bör krävas goda kunskaper i tyska och engelska samt färdighet i stenografi.

Utredningsmannen anser, att industrien såsom hittills bör ha möjlighet att å de av statsmedel utgående lönerna betala vissa tillägg.

Vid de årliga s. k. B- och C-listeförhandlingarna inom det statliga området kan någon eller några av de personalgrupper, som är jämförbara med dem, vilka finns vid träforskningsinstitutet, uppnå löne- eller arvodesförbättringar. Institutets motsvarande personalgrupper, vilkas löner eller arvoden är beroende av förevarande avtal och inte kan tas upp vid B- och C-listeförhandlingarna, skulle då under återstoden av avtalsperioden få uppbära lägre lön eller arvode än motsvarande statliga befattningshavare. Detta kan innebära olägenheter för institutet ur rekryteringssynpunkt. Utredningen föreslår därför att i förekommande fall förhandlingar om ändring av bidraget till institutets motsvarande befattningshavare årligen skall få upptagas efter avslutande av B- och C-listeförhandlingar.

Alderstillägg

Gällande avtal omfattar inte statsbidrag till ålderstillägg. Stiftelsen har vid förhandlingarna om storleken av stiftelsens bidrag åtagit sig att även för nästa avtalsperiod svara för kostnaderna för ålderstillägg. Utredningsmannen föreslår att efter institutsstyrelsens bedömanden tilläggen utgår efter i huvudsak samma grunder som löneklassuppflyttningar för statstjänstemän, d. v. s. i regel efter tre, sex och nio år. Kostnaderna under den nya avtalsperioden beräknas till 75 000 kr. för år.

Pensionsavgifter

I årets statsverksproposition (bil. 12, p. 41) redogöres för ett inom handelsdepartementet utarbetat förslag till omläggning av det nuvarande pensioneringssystemet vid trä-, textil-, konserverings- och optikforskningsinstitutet. Förslaget innebär i huvudsak att, räknat fr. o. m. den 1 januari 1960, den med statsmedel avlönade personalen hos institutet skall utöver den allmänna tilläggs pensioneringen (ATP) erhålla samma pensionsförmåner som industriens tjänstemän m. fl. enligt de för denna grupp på arbetsmarknaden särskilt träffade pensionsuppställningarna (ITP). Beträffande ifrågavarande statsunderstödda branschforskningsinstitut hemställer Kungl. Maj:t i propositionen om riksdagens bemyndigande att överenskomma med vederbörande stiftelser om sådana ändringar i respektive avtal, vilka betingas av pensionsomläggningen. Utredningsmannen föreslår nu att pensioneringssystemet läggs om även vid träforskningsinstitutet. De årliga pensioneringskostnaderna (ATP- och ITP-avgifter) för den personal som föreslås skola avlönas inom den tidigare nämnda utgiftsramen, beräknas till 165 000 kr.

Omkostnader

Inom den av utredningsmannen föreslagna årliga kostnadsramen av 2 300 000 kr. beräknas till omkostnader följande belopp, nämligen 83 000 kr. för uppvärmning, belysning, renhållning och städning, samt 16 000 kr. för arbetsgivarbidraget till allmän sjukförsäkring m. m. och avgifter för yrkesskadeförsäkring av den personal, som avlönas inom utgiftsramen. Därjämte ingår, med i princip fasta belopp, 2 000 kr. för sjukvård, 35 000 kr. för expenser, 15 000 kr. för böcker, tidskrifter och publikationer samt 240 000 kr. för övriga utgifter. Tillhopa skulle därvid inom utgiftsramen sammanlagt ($83\,000 + 16\,000 + 2\,000 + 35\,000 + 15\,000 + 240\,000 =$) 391 000 kr. avse omkostnader. Detta innebär en höjning med 46 000 kr. jämfört med vad som gäller f. n.

Beloppet till övriga utgifter föreslås bära omprövas, därest specialindextalet för väsentligt bearbetade varor i kommerskollegiets reviderade partiprisindex understiger 140 eller överstiger 160. I december 1961 utgjorde index 149.

Posten till övriga utgifter kan vid vissa tillfällen, då särskilt materialkrävande försök skall genomföras, komma att framstå som alltför liten. I ett sådant läge bör gälla att, därest någon besparing kan göras, såvitt gäller lönerna till avdelningschefer, laboratorer eller »övriga befattningshavare», posten till övriga utgifter må överskridas med ett mot besparingar svarande belopp, dock med sammanlagt högst 25 000 kr. för budgetår. Någon avtalsbestämmelse härom har dock inte ansetts erforderlig.

Finansieringen av verksamheten

I prop. 1942:284 angående inrättande av träforskningsinstitutet framhöll föredragande departementschefen bl. a., att industrien visserligen tänktes svara för i första hand den tillämpade forskningen men att den även

borde medverka till att bestrida kostnaderna för den grundläggande forskningen. För närvarande utgör stiftelsens löpande bidrag till grundforskningsändamål ca 200 000 kr. för år jämte vad som behövs till anskaffande av utrustning vid institutet.

Vid de förhandlingar, som utredningen fört med stiftelsen i bidragsfrågan, har stiftelsen förklarat sig beredd att för den nya avtalsperioden öka sitt löpande bidrag till grundläggande forskning med 83 000 kr. Utredningen förordar, att stiftelsens driftkostnadsbidrag bestämmas i enlighet därmed. Liksom hittills bör stiftelsens tillskott hänföras till vissa bestämda utgifter, nämligen till *dels* löner och pensionsförsäkringskostnader för viss personal (205 300), *dels* sjukvård, arbetsgivarbidrag till allmän sjukförsäkring m. m. och avgifter för yrkesskadeförsäkring för nyssnämnda personal (2 700), *dels* ålderstillägg till den personal vid institutet, som institutets styrelse anser bör erhålla sådant (75 000). Av de 84 befattningar vid institutet, som utgiftsramen lämnar utrymme för, bör industrien med förenämnda belopp av 205 300 kr. avlöna och svara för pensionering av 13 befattningar, nämligen 2 forskningsassistenter (forskningsingenjörer), 1 biblioteksassistent, 2 laboratorieassistenter, 4 kvalificerade och 4 andra laboratoriebiträden. Liksom i fråga om de befattningar, vilka avlönas av statsmedel, bör utbytbarhet mellan nämnda befattningar föreligga.

Avkastningen av den till institutsstyrelsens förfogande ställda, av konjunkturutjämningsmedel bildade fonden beräknas liksom f. n. uppgå till 350 000 kr. för år.

Återstoden av det för verksamheten vid institutet erforderliga beloppet utgör (2 300 000 — 283 000 — 350 000 =) 1 667 000 kr. Utredningen föreslår att detta belopp skall anvisas över riksstaten.

De utgifter, som skall täckas av statsmedel — vartill hänföres riksstatsanslaget och avkastningen av lågkonjunkturfonden — fördelar sig sålunda:

I. Avlöningar och pensioneringskostnader

a) arvoden åt styrelseledamöter och revisorer, förordnade av Kungl. Maj:t	3 000	
b) avlöningar (inkl. rörligt tillägg) till viss personal (omkring 71 befattningar)	1 480 700	
c) pensionsavgifter för personal under b)	145 000	1 628 700

II. Omkostnader

a) sjukvård för viss personal	1 800	
b) expenser	35 000	
c) böcker, tidskrifter och publikationer	15 000	
d) arbetsgivarbidrag till allmän sjukförsäkring m. m. och yrkesskadeförsäkring för viss personal	13 500	
e) övriga utgifter	240 000	305 300

III. Uppvärmning, belysning, städning

83 000

Summa kr. 2 017 000

Hyror

Enligt nu gällande avtal erlägger stiftelsen en hyra av 100 000 kr. för år för centrallaboratorierna. Hyran fastställdes år 1946 (jfr prop. 1946: 76). Det fr. o. m. den 1 oktober 1960 nyinrättade trätekniska centrallaboratoriet disponerar i enlighet med beslut av Kungl. Maj:t t. o. m. den 30 juni 1962 sina lokaler hyresfritt.

Utredningsmannen anser, att staten bör underlätta uppbyggnaden av sistnämnda laboratorium genom att medgiva, att laboratoriet får disponera sina lokaler hyresfritt även under den nya avtalsperioden. Vid en bedömning av storleken av den hyra, som under den nya avtalstiden bör betalas till staten för upplåtelse av de övriga centrallaboratoriernas lokaler, bör enligt utredningsmannen beaktas de betydande insatser för forskningen på institutets verksamhetsområden, som skett av stiftelsen och av de berörda industrierna. Utredningsmannen har med utgångspunkt härifrån ansett det rimligt att hyran jämväl under den nya avtalsperioden bestäms till 100 000 kr. för år.

I detta sammanhang torde få bringas till riksdagens kännedom att Kungl. Maj:t den 29 december 1961 godkänt ett av Stiftelsen Svensk träforskning framlagt förslag om tillbyggnad till den av Pappersbrukens centrallaboratorium f. n. disponerade pappersmaskinsalen vid träforskningsinstitutet samt bemyndigat Stiftelsen Pappersbrukens forskningsinstitut att i samråd med byggnadsstyrelsen och styrelsen för träforskningsinstitutet låta utföra ifrågavarande byggnadsarbeten under förutsättning att utförd tillbyggnad av stiftelsen utan kostnad för statsverket överläts till staten. Kostnaderna för byggnationen beräknas till 250 000 kr. och avses skola helt betalas av Stiftelsen Pappersbrukens forskningsinstitut.

Förslag till avtal

Innehållet i det mellan utredningsmannen för kronans räkning — under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande — och delegerade för stiftelsen preliminärt träffade avtalet angående driften av Svenska träforskningsinstitutet under tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1967 framgår av bilaga till förevarande statsrådsprotokoll. Avtalet innefattar inte några andra betydelsefulla avvikelser från nu gällande avtal, än dem som angivits i den föregående redogörelsen. Utredningsmannen föreslår att avtalet godkännes av Kungl. Maj:t.

Yttrandena

Utredningsmannens förslag har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av remissmyndigheterna. *Statens tekniska forskningsråd* framhåller, att träforskningsinstitutet är synnerligen väsentligt för en av vårt lands viktigaste exportindustrier och att institutet åtnjuter ett gott nationellt och internationellt anseende. Det har i sin ledning ett antal vetenskapsmän av hög kvali-

tet och har fostrat ett stort antal ingenjörer och forskare för svensk trä- och cellulosaindustri. Vårt land har all anledning, understryker rådet, att slå vakt om de traditioner och den miljö, som utbildats vid institutet, liksom att sörja för dess fortbestånd och utveckling. — Vad gäller forskningsverksamheten vid institutet anser rådet särskilt angeläget, att den fibermorfologiska forskningen och träskyddsforskningen kan ges ett ökat utrymme.

Även *styrelsen för Svenska träforskningsinstitutet* framhåller betydelsen av en utökning av den fibermorfologiska forskningen. En utredning pågår f. n. inom institutet angående utformningen härav.

Statskontoret utgår från att utredningsmannen såsom företrädare för staten uppnått de i nuvarande läge bästa villkoren för institutets drift. Avtalsförslaget lämnas därför utan erinran. Övergång till en avtalstyp med mera generella regler rörande statsbidragets användning bör emellertid efter erforderliga utredningar övervägas för framtiden vid såväl träforskningsinstitutet som andra institut med avtal av detaljreglerad typ. Ämbetsverket pekar i detta sammanhang på det förslag till avtal om verksamheten vid Metallografiska institutet från och med den 1 juli i år, vilket nyligen framlagts av särskilda sakkunniga och som torde komma att bli föremål för prövning av årets riksdag. Däri bestäms statens bidragsskyldighet efter generella regler. — Det synes statskontoret angeläget, att åtgärder vidtagas för tillsättande av den vakanta styresmannabefattningen vid institutet.

Överstyrelsen för de tekniska högskolorna säger sig inte ha något att erinra mot utredningsmannens förslag. Till utlåtandet bifogar styrelsen ett yttrande av kollegienämnden vid tekniska högskolan i Stockholm. Däri betonas att träforskningsinstitutet genom sitt nära samarbete med högskolan fyller en viktig funktion både i fråga om forskning och undervisning. Kollegienämnden tillägger, att institutets resurser för forskarutbildning kan komma att visa sig otillräckliga vid en utbyggnad av högskolans kemiavdelning.

Departementschefen

Träforskningsinstitutet är ett av de branschforskningsinstitut, som tillkom i början av 1940-talet efter förslag av den s. k. Malmska utredningen. Verksamheten vid institutet regleras genom ett avtal mellan Kungl. Maj:t och en för ändamålet av de berörda industrierna bildad stiftelse, Stiftelsen Svensk träforskning. Nu gällande avtal om institutsdriften trädde i kraft den 1 juli 1959. Det upphör att gälla med utgången av juni månad i år. Frågan om verksamheten vid institutet efter sistnämnda tidpunkt har därför varit föremål för utredning och förhandlingar, därvid staten företrätts av en härför särskilt tillkallad utredningsman. Resultatet av utredningen och förhandlingarna redovisas i ett av utredningsmannen den 8 februari 1962 avgivet betänkande, vartill fogats ett, under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande, preliminärt ingånget avtal om driften vid institutet under tiden den 1 juli 1962—den 30 juni 1967. Avtalet innebär i huvudsak oförändrade former för samarbetet på förevarande område mellan staten och

näringslivet. Dock förutsätts en viss utökning av forskningsverksamheten och höjning i samband därmed av såväl statens som stiftelsens ekonomiska insatser till upprätthållande av driften.

Träforskningsinstitutets syfte är enligt avtalet att i nära samarbete med tekniska högskolan i Stockholm bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning rörande skogens produkter, deras sammansättning och egenskaper samt rationella förädling och utnyttjande. I samband därmed skall institutet medverka till utbildningen av tekniker och forskare inom av verksamheten berörda områden. Statens bidrag till verksamheten skall huvudsakligen avse grundläggande forskning. Tillämpad forskning bedrivs inom de i anslutning till institutet inrättade sex centrallaboratorierna. Kostnaderna för driften av dessa senare, ca 2 800 000 kr. om året, betalas helt av industrien.

Vid institutet sysselsätts ett 80-tal befattningshavare. Driftskostnadsramen för budgetåret 1961/62 uppgår till omkring 2 025 000 kr. Därav faller på staten i bidrag över riksstaten ca 1 400 000 kr. och i tillskott av prisutjämningsmedel ca 75 000 kr. Stiftelsen svarar för 200 000 kr. Återstoden, ca 350 000 kr., täcks av fondavkastning. Stiftelsen skall under den nu löpande avtalsperioden även bekosta utrustningsanskaffningar, motsvarande i genomsnitt 184 000 kr. för år.

På grundval av vad som framkommit under utredningsarbetet och vid förhandlingarna med företrädare för stiftelsen föreslår utredningsmannen, att den årliga utgiftsramen för verksamheten vid träforskningsinstitutet ökas från nyssnämnda 2 025 000 kr. till 2 300 000 kr., eller med 275 000 kr. Av utgiftsökningen avser endast en mindre del inrättande av nya befattningar; större vikt har lagts vid olika kvalitativa förbättringar såsom utbyte av lägre befattningar mot kvalificerade forskartjänster, lönejusteringar, omläggning av pensionssystemet — vartill återkommes i det följande — ökade medel till omkostnader etc. För finansiering av verksamheten räknar utredningsmannen med ökade bidrag över riksstaten och från stiftelsen. Sålunda föreslås att statsbidraget uppräknas från f. n. 1 400 000 kr. till 1 667 000 kr. och stiftelsens bidrag från f. n. 200 000 kr. till 283 000 kr. I fondavkastning räknas med oförändrat 350 000 kr. Den nya avtalsperiodens längd föreslås till i första hand fem år.

De i ärendet hörda remissinstanserna har tillstyrkt eller lämnat utan erinran vad utredningsmannen har föreslagit.

Skogsproduktindustriernas betydelse för vårt land ur sysselsättnings-, ekonomiska och andra synpunkter torde vara alltför välkänd för att jag här skall behöva närmare uppehålla mig därvid. För utvecklingen inom dessa industrier och därmed också för ett rationellt utnyttjande av skogskapitalet spelar den forskningsverksamhet, som utövas vid Svenska träforskningsinstitutet, en väsentlig roll. Jag anser därför, att denna verksamhet bör fortsätta efter den nu löpande avtalsperiodens slut. I fråga om de former, under vilka detta bör ske, samt beträffande finansieringen har enighet nåtts mellan utredningsmannen och företrädare för stiftelsen. Det mellan dem träffade preliminära avtalet har i yttranden över utrednings-

mannens betänkande tillstyrkts eller lämnats utan erinran. Även jag anser mig böra godtaga den preliminära överenskommelsen och tillstyrker alltså att avtalet godkännes från statens sida.

Därest under avtalstiden behov av smärre jämkningar i avtalet skulle uppkomma — på grund av ökade kostnader under anslagsposten Övriga utgifter (§ 9) eller till följd av ändrade löner och arvoden i anslutning till de årliga B- och C-listeförhandlingarna inom det statliga löneområdet (§ 14) eller av annan anledning — torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att för statens del besluta om erforderliga ändringar.

Vad gäller kostnaderna m. m. för pensionering av den med statsmedel helt eller delvis avlönade personalen har i avtalet intagits de bestämmelser, vilka i årets statsverksproposition (bil. 12, p. 41, 43 och 44) har förordats skola gälla vid, förutom träforskningsinstitutet, textil-, konserverings- och optikforskningsinstituterna. Ifrågavarande bestämmelser överensstämmer i stort sett med vad som redan tillämpas för industriens tjänstemän m. fl. (ITP). På samma sätt som i fråga om de tre sistnämnda branschforskningsinstituterna torde det, därest riksdagen inte har någon erinran däremot, få ankomma på Kungl. Maj:t att beträffande träforskningsinstitutet särskilt besluta i sådana före den 1 juli 1962 uppkommande pensionsfall, där pensionsförsäkring inte har tecknats enligt de nya reglerna.

I och för sig har jag inte någon erinran mot vad utredningsmannen föreslagit om möjlighet för institutet att vid behov överskrida anslagsposten Övriga utgifter med ett mot summan av besparingar under avlöningsanslaget svarande belopp. Denna möjlighet hör dock, på samma sätt som gäller f. n., vara beroende av Kungl. Maj:ts prövning och beslut i varje särskilt fall.

I övrigt föranleder inte betänkandet och avtalsförslaget annat uttalande från min sida än att jag förutsätter, att stiftelsen och institutet snarast vidtager åtgärder för att återbesätta den nu sedan länge vakanta styresmannabefattningen, så att nuvarande tillfälliga organisation kan upphöra.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna vid statsrådsprotokollet fogat avtal med Stiftelsen Svensk träforskning;
- b) till *Bidrag till Svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1962/63 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 667 000 kr.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ulla Beckman

Bilaga

**Avtal mellan Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk träforskning angående
driften av Svenska träforskningsinstitutet under tiden
den 1 juli 1962—den 30 juni 1967**

§ 1.

Kungl. Maj:t och Stiftelsen Svensk träforskning åtaga sig att i enlighet med detta avtal ansvara för den fortsatta driften vid Svenska träforskningsinstitutet.

Institutets syfte är att i nära samarbete med tekniska högskolan i Stockholm bedriva tekniskt-vetenskaplig forskning rörande skogens produkter, deras sammansättning och egenskaper samt rationella förädling och utnyttjande ävensom att i samband härmed medverka till utbildningen av tekniker och forskare inom av institutets verksamhet berörda områden.

§ 2.

Institutets verksamhet regleras av detta avtal samt genom stadgar, vilka för att vara gällande skola fastställas av Kungl. Maj:t, ävensom genom arbetsordning och kompletterande föreskrifter i övrigt, vilka utfärdas av institutets styrelse.

§ 3.

Kungl. Maj:t förbinder sig att fortfarande till institutets förfogande ställa de staten tillhöriga byggnader med därtill hörande tomt, vilka för närvarande disponeras av institutet.

§ 4.

Tekniska högskolan i Stockholm och de i anslutning till institutet inrättade centrallaboratorierna skola alltjämt disponera över de lokaler inom institutets byggnader, över vilka de i januari 1962 förfogade. Å tider, då de för tekniska högskolan avsedda utrymmena icke utnyttjas av högskolan, må de efter överenskommelse med denna tagas i anspråk för institutets verksamhet.

§ 5.

Stiftelsen skall för lokaler, som disponeras av centrallaboratorierna, erlagga en årlig hyra av i ett för allt etthundratusen (100 000) kronor.

Utgående hyresbelopp skall erläggas kvartalsvis i förskott till byggnadsstyrelsen.

§ 6.

Stiftelsen förbinder sig att ställa erforderliga medel till förfogande dels för ersättning av förslitna inventarier, dels för anskaffning av sådana nya inventarier, som behövas för den fortsatta verksamheten.

Sådan utrustning, som avses i denna §, förblir stiftelsens egendom.

§ 7.

Avkastningen av den av medel från lågkonjunkturfonderna bildade fond, vars avkastning enligt vad därom särskilt avtalats står till institutets styrelses förfogande för institutets verksamhet, skall användas för de i §§ 8 och 9 avsedda ändamålen.

Kungl. Maj:t förbinder sig att för tillgodoseende av nämnda ändamål bidra till täckande av utgifterna därför med det belopp, varmed avkastningen av fonden understiger utgifterna.

Fondavkastning och bidrag enligt denna § benämnas i fortsättningen i detta avtal statsmedel.

§ 8.

1 mom. Statsmedlen äro avsedda för avlöning och pensionsförsäkring av den institutets personal, som erfordras för främst grundläggande forskning och för institutets allmänna administration, allt under de förutsättningar och i den utsträckning som nedan anges.

2 mom. Vid institutet skola för fullgörande av de i 1 mom. angivna arbetsuppgifterna vara anställda 1 styresman, därest Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnat, ävensom 3 avdelningschefer och 8 laboratorer samt den personal i övrigt, som institutets styrelse med hänsyn till behovet och tillgången på därför avsedda medel bestämmer. Av laboratorerna skall dock en vara anställd endast under den tid, då chefen för institutets papperstekniska avdelning innehar professur vid tekniska högskolan i Stockholm.

3 mom. Av statsmedel skall för år enligt styrelsens bestämmande utgå till styresmannen lön eller arvode med högst 38 172 kronor, till envar av de tre avdelningscheferna lön eller arvode med högst 36 348 kronor, dock att till avdelningschef, som tillika är professor vid statlig högskola eller institution, skall utgå arvode med 7 500 kronor, till envar av de i 2 mom. nämnda laboratorerna lön eller arvode med högst 25 536 kronor, samt till övriga befattningshavare lön eller arvode med tillhoppa högst 846 100 kronor, därvid lön må bestämmas högst till belopp motsvarande lönen, förhöjningar oräknade, i lägsta löneklassen, ortsgrupp 5, i den lönegrad enligt löneplan A, statens löneförordning, till vilken vederbörande befattningshavare enligt styrelsens bedömande varit att hänföra, därest han varit underkastad statens allmänna avlöningsreglemente. Utan Kungl. Maj:ts medgivande må lön icke bestämmas till högre belopp för år räknat än, vad angår tio förste forskningsassistenter (förste forskningsingenjörer) 23 028 kronor, vad angår tre sådana befattningshavare 21 876 kronor samt vad angår övriga anställda 17 796 kronor.

Har styrelsen bestämt av statsmedel utgående lön eller arvode till avdelningschef eller laborator till lägre belopp än maximibeloppet (36 348 resp. 25 536 kronor), må skillnaden mellan maximibeloppet och lönen eller arvodet användas för avlöning av sådan personal, som är att hänföra till »övriga befattningshavare» i föregående stycke. Motsvarande besparing å styresmannens lön eller arvode äger styrelsen icke disponera.

Om avdelningschef eller laborator vid institutet för längre tid än tre månader förordnas att helt eller delvis upprätthålla professur i mot tjänsten vid institutet svarande ämnesområde, skall det till hans avlöning utgående statsbidraget under tiden för förordnandet minskas så att avlöningen för professuren tillsammans med avlöningsbidraget från institutet för månad räknat må utgöra högst professors avlöning jämte arvode till avdelningschef, som är professor vid statlig högskola eller institution.

Är befattningshavares av statsmedel utgående avlöning bestämd att utgå såsom lön, skall jämte lönen av statsmedel utgå särskilda lönetillägg enligt de grunder, som gälla för närmast jämförlig statlig befattningshavare med lön enligt statens allmänna avlöningsreglemente.

Styrelsens beslut om avlöning till styresmannen skall underställas Kungl. Maj:t för godkännande.

4 mom. a) Av de på visst kalenderår belöpande avgifterna enligt lagen om försäkring för allmän tilläggs pension (ATP) skall av statsmedel bestridas så stor del av den för varje särskild befattningshavare erlagda avgiften, som svarar mot förhållandet mellan, å ena sidan, statens bidrag till summan av vad institutet under året till befattningshavaren utgivit såsom lön i penningar eller naturaförmåner i form av kost eller bostad och, å andra sidan, denna summa.

b) Befattningshavare, som är anställd vid institutet för minst halvtidstjänstgöring och som helt eller delvis avlönas med statsmedel, skall äga rätt till ålders-, invalid- och änkepension samt grupplivförsäkring under enahanda förutsättningar och regler, som gälla enligt det såsom I. Plan för kompletterande pensionsförmåner m. m. betecknade avsnittet i överenskommelsen av den 30 juni 1960 mellan Svenska Arbetsgivareföreningen, Svenska Industrijänstemannaförbundet och Sveriges Arbetsledareförbund, dock med följande tillägg beträffande änkepensionsvillkoren.

Rätt till änkepension tillkommer befattningshavare med pensionsmedförande lön överskjutande $7,5 \times$ basbeloppet enligt lagen om försäkring för ATP. Änkepensionen utgör 40 % av den ålderspension till vilken befattningshavaren är berättigad för sålunda överskjutande del av pensionsmedförande lön. Beträffande här avsedda pensionsrätt gälla i tillämpliga delar de allmänna försäkringsvillkoren för svenska personal-pensionskassan SPP.

Förmånerna skola beredas genom tecknande av pensionsförsäkring och grupplivförsäkring i pensionskassan SPP mot erläggande av fortlöpande avgifter.

c) Av de på kalendermånad belöpande avgifterna till pensionskassan SPP skall av statsmedel bestridas så stor del av den för varje särskild befattningshavare erlagda avgiften, som svarar mot förhållandet mellan, å ena sidan, statens bidrag till befattningshavarens lön jämte rörligt tillägg för månaden och, å andra sidan, den inkomst på grund av anställning vid institutet, som befattningshavaren åtnjutit för samma månad och som är av sådant slag att den räknas såsom pensionsmedförande lön enligt den förenämnda planen för kompletterande pensionsförmåner m. m.

§ 9.

Statsmedlen äro vidare avsedda för följande ändamål:

a) kostnaderna för uppvärmning, belysning, renhållning och städning av samtliga lokaler med undantag av centrallaboratorierna och de utrymmen, som tekniska högskolan disponerar;

b) arbetsgivarbidraget till allmän sjukförsäkring m. m. och avgiften för yrkesskadeförsäkring av den personal vid institutet, som avlönas enligt § 8.

Av statsmedel skall slutligen utgå bidrag till täckande av dels kostnaderna vid institutet för sjukvård, expenser samt böcker, tidskrifter och publikationer med 51 800 kronor för år, dels ock övriga utgifter vid institutet med 240 000 kronor för år. Storleken av bidraget till övriga utgifter skall omprövas, om specialindextalet för väsentligt bearbetade varor i kommerskollegiets reviderade partiprisindex understiger 140 eller överstiger 160.

§ 10.

Kostnaderna för invändigt underhåll av samtliga lokaler med undantag av centrallaboratorierna samt för utvändigt underhåll av institutets samtliga byggnader ävensom för skötsel av gräsmattor, planteringar o. s. v. skola bestridas av staten över statens allmänna fastighetsfond.

§ 11.

Den med statsmedel bekostade forskningsverksamheten skall avse problem av företrädesvis grundläggande och principiellt intresse inom här berörda områden.

§ 12.

Forskningsverksamheten vid centrallaboratorierna skall avse

- a) undersökningar av företrädesvis teknisk karaktär med syfte att på ett förberedande stadium utvärdera den industriella tillämpligheten av de grundläggande forskningsresultaten;
- b) undersökningar med syfte att bidra till lösandet av tekniska problem i samband med driften inom här berörda industrier ävensom att i övrigt medverka till teknikens utveckling inom träförädlingens olika områden;
- c) undersökningar avseende kvalitetsprovning av skogsindustriernas förädlingsprodukter och dylikt.

§ 13.

Stiftelsen åtager sig att medverka till organisation och administrering av institutets verksamhet på sätt stadgarna närmare angiva.

Stiftelsen förbinder sig att bekosta verksamheten till den del den icke bekostas av statsmedel, allt upp till den allmänna ram, varom enighet nåtts vid förhandlingar om detta avtal. Stiftelsens bidrag till verksamheten beräknas till cirka 283 000 kronor för år. I pensionshänseende skall härvid gälla att befattningshavare, som är anställd vid institutet för minst halvtidstjänstgöring och som helt avlönas med medel från stiftelsen, skall beredas sådan rätt till ålders-, invalid- och änkepension samt grupplivförsäkring som omförmäles i 8 § 4 mom. b) och i den ordning som där sägs, samt att avgifterna enligt lagen om försäkring för ATP och till pensionskassan SPP skola bestridas av stiftelsen i den mån de icke bestridas av statsmedel enligt 8 § 4 mom. a) och c).

Härjämte åtager sig stiftelsen att såsom hittills ställa medel till förfogande för vissa för institutet gemensamma utgifter, såsom kostnader för lunchrum och representation m. m., ävensom för särtryck av institutets publicerade forskningsresultat.

§ 14.

Frågor rörande löner och arvoden till av institutet avlönad personal och därmed sammanhängande ändring av parternas bidrag till institutet skall på yrkande av part i detta avtal bli föremål för förhandlingar mellan parterna sedan de årliga B- och C-listeförhandlingarna inom det statliga löneområdet avslutats.

§ 15.

Detta avtal gäller till utgången av juni månad 1967.

Uppsäges avtalet icke senast ett år före avtalstidens utgång, skall det anses förlängt för fem år.

§ 16.

Det mellan tekniska högskolan och Svenska cellulosaföreningen den 16 juni 1928 ingångna avtalet ersättes av föreliggande avtal, så länge detta är i kraft.

§ 17.

Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1962 under förutsättning å ena sidan att det dessförinnan godkännes av Kungl. Maj:t, å andra sidan att de organisationer, som nu ingå i stiftelsen, före nämnda tidpunkt iklätt sig ansvar för de förbindelser, som enligt avtalet ankomma på stiftelsen.

Stockholm den 6 februari 1962

För
Kungl. Maj:t och Kronan

Harry Wikström
/Tryggve Foghelin

För
Stiftelsen Svensk träforskning

Gunnar Sundblad *Otto Heijne*
/Wilhelm Klingberg